

HANDREIKING BELEID (EEN GOED VOORBEELD)

Deze handreiking is bedoeld als een praktische ondersteuning voor sociaal professionals en adviseurs beleid in het sociaal domein om beter samen te kunnen werken met reformatorische burgers en kerken.

Introductie – Hoe kun je als gemeente goed samenwerken met de reformatorische gemeenschap? Is die samenwerking eigenlijk anders dan met andere gemeenschappen?

De tekst hierna is tot stand gekomen op basis van een uitgebreid interview met een adviseur van een gemeente waar de samenwerking met de reformatorisch gemeenschap werkt. Ter wille van de anonimiteit zijn specifieke kenmerken van de gemeente in algemene zin beschreven.

De gemeente die centraal staat in dit goede voorbeeld bestaat uit meerdere kernen en heeft tussen de 20.000 en 30.000 inwoners.

Visie

De gemeente heeft een duidelijke visie op wat het betekent om een gemeente te zijn.

De relatie met de burgers is de basis, daarom is het nodig om de mensen dichtbij te hebben. En verder verdient iedereen een plek, elke burger of gemeenschap. Om dit te kunnen bereiken helpt het om elkaar te kennen én kennis te hebben van elkaar.

De gemeente vindt het ten slotte zijn verantwoordelijkheid dat problemen in de gemeenschap klein blijven.

Samenwerking met kerken

De gemeente ziet reformatorische burgers niet als specifieke doelgroep. De gemeente wil dat alle inwoners en gemeenschappen zich gezien en gehoord kunnen voelen. Daarom investeert de gemeente in de onderlinge contacten met alle inwoners en gemeenschappen. De realiteit is dat een aanzienlijk deel van de inwoners lid zijn van een (reformatorische) kerk. Dan is het logisch om in de samenwerking met burgers daarmee rekening te houden.

Er is twee keer per jaar een kerkenoverleg waarvoor alle kerken worden uitgenodigd. De burgemeester, wethouders en uitvoerders van de burgerlijke gemeente zijn aanwezig, evenals predikanten en andere ambtsdragers. Dit overleg is belangrijk voor de gemeente, de kerk wordt gezien als 'een collega'.

Naast het kerkenoverleg zijn er rond allerlei thema's overleggen met ambtsdragers of contactpersonen van de kerken. De samenwerking is daarbij zowel doel als middel. Doel omdat het nodig is om elkaar te kennen en te kunnen vinden als het nodig is. Middel omdat er onderlinge samenwerking nodig is in het belang van de inwoners van de gemeente.

In de samenwerking tussen kerken en de burgerlijke gemeente vraagt het verschil in verantwoordelijkheid voortdurend aandacht. De kerken dragen als niet neutrale partij zorg voor haar kerkleden en burgerlijke overheid draagt als neutrale partij zorg voor alle burgers van de gemeente. Door met elkaar in gesprek te blijven en te blijven bouwen aan de relatie kan men elkaar ook wijzen op ieders verantwoordelijkheid.

Goede contacten bieden goede kansen. Door te bouwen aan een relatie waarin de gemeente de kerken serieus nemen, kan er wederkerigheid ontstaan. Dan kan de situatie ontstaan dat ambtsdragers of contactpersonen van de kerken verwijzen naar de burgerlijke gemeente als dat nodig mocht zijn.

Ook in de gemeente zelf zijn goede contacten nodig, zodat de uitvoerende organisaties met kennis van de gemeenschappen kunnen uitleggen aan adviseurs en beleidsbepalers welke beleid er nodig is.

Samenwerken met kerken rond het sociaal domein

In een kerk in de gemeente bleek dat vrijwilligers en ambtsdragers te weinig kennis hadden over kwesties in het sociaal domein. Bijvoorbeeld rond armoede of GGZ-problematiek. Omdat er onderling vertrouwen was opgebouwd, hoorde de gemeente er terloops van. Na overleg met deze kerk en andere kerken organiseerde de gemeente een scholingstraject sociaal domein voor vrijwilligers en ambtsdragers. Dit loopt inmiddels een aantal jaren. Andere kerken, ook niet reformatorische, zijn hierbij aangesloten. Thema's zijn onder andere GGZ-problematiek, verslaving, armoede, suïcidaliteit, hulpverlening en geloof. De cursus wordt cyclisch georganiseerd, waardoor nieuwe vrijwilligers en ambtsdragers elk moment kunnen starten. Behalve dat men op de cursus kennis opdoet en ervaringen deelt (samenwerken als middel), leert men elkaar ook kennen en kan men elkaar daarna vinden (samenwerken als doel). Dit versterkt de onderlinge verbondenheid in en tussen kerken en met de gemeente. De kosten zijn laag omdat ambtenaren of sociaal werkers de cursus geven en bestaan verder alleen uit de huur van een gebouw en "zo nu en dan een bon".

Specifiek aanbod?

Hoewel de gemeente de reformatorische hulpvragers niet ziet als een specifieke doelgroep, hebben zij wel een specifiek hulpverleningsaanbod voor reformatorische inwoners.

Reformatorische inwoners hebben namelijk een eigen achtergrond en inbedding, wat hun hulpvraag kan kleuren. Daarom wil de gemeente daarin investeren. Niet omdat zij dat verplicht is – dat is niet zo – maar omdat zij wil dat er een passend hulpaanbod is voor alle inwoners van de gemeente. Dit betekent dat jeugdzorg ook vanuit een reformatorische hulpverleningsorganisatie wordt ingekocht.

Een goede relatie opbouwen

Een goede relatie met burgers en organisaties is de basis voor het beleid van de gemeente. Dat betekent dat je als medewerker van de gemeente weet hoe je een relatie bouwt en behoudt. De insteek is eenvoudig: “Ik doe aardig en ik stap erop af.” Praktisch betekent dat dat je van ongeveer iedereen het telefoonnummer hebt en iedereen je mag bellen. Onderhoud de contacten ook als er geen directe aanleiding is. Een gesprek hoeft ook niet direct iets op te leveren. De tijd nemen voor een gesprek, luisteren en het erkennen van het verhaal van de inwoner, groep of organisatie kan al voldoende zijn.

Good practice sportdag

Elke basisschool in de gemeente organiseert jaarlijks een sportdag, hierbij geholpen door stagiaires van de sportopleiding. Omdat er op een gegeven moment te weinig stagiaires zijn, ontstaat er bij de gemeente het idee om te onderzoeken of de lokale verenigingen workshops kunnen aanbieden aan de kinderen. Praktischer is dan wel dat alle basisscholen tegelijk meedoen. Zou dat lukken? De gemeente benadert de directeurs: wat vinden jullie van dit idee? En zal ik de verenigingen dan vragen of ze die workshops willen doen? De reformatorische basisschool wil ook meedoen, maar wil niet dat hun leerlingen kunnen kiezen voor bijvoorbeeld dans en theater. Geen punt voor de gemeente, want het doel is om zoveel mogelijk met elkaar te kunnen doen. Uiteindelijk biedt deze school de leerlingen een keuzekaart met vijftien workshops en de andere scholen bieden iets meer keuzes. Op deze manier kunnen alle leerlingen uit de gemeente meedoen.

Met wie bouw je relaties? Alle verschillende partijen in het sociaal domein doen ertoe. De gemeente heeft daarin de taak om de eerste stap te zetten, erop af te gaan. Hoe dichter de burger of de organisatie bij de gemeente is, hoe beter men elkaar weet te vinden als er problemen zijn. Ook brengt de gemeente organisaties met elkaar in contact. Verder organiseert de gemeente ontmoetingen in buurthuizen, maar ook tussen scholen en jeugdhulpverleningsinstellingen. Het is namelijk belangrijk dat men elkaar leert kennen en elkaar tegenkomt. Men is in eerste instantie uit op verbinding, het gevolg is dat er afspraken komen.

Aanpassen

De burgerlijke gemeente is neutraal en dat geeft duidelijke grenzen aan wat zij kan en wil.

Maar ook bij het thema aanpassen staat de vraag 'Wat kun je als gemeente doen om hulp te kunnen bieden aan burgers?' centraal. Dit uit zich in de volgende acties:

- Alle sociaal professionals krijgen een scholing over de leefwereld van reformatorische burgers.
- Als er voor burgers of kerken wat georganiseerd wordt, dan kiest de gemeente ervoor om dit op een locatie te doen die voor iedereen acceptabel is. Omdat het doel voorop staat houdt de gemeente rekening met bepaalde gevoeligheden, ook als dat gaat om gevoeligheden tussen kerken.
- Het is behulpzaam om op taal en kleding te letten om daarmee eventuele drempels en beelden weg te nemen. Het doel 'leren en samenwerken' is belangrijker dan de moeite die het aanpassen vergt.